

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k zajištění výuky plavání v základních školách

Plavecká výuka žáků základních škol (ZŠ) je v našem státě organizována od konce šedesátých let. Tato dlouhodobá a systematická činnost prokázala nejen svoji životaschopnost, ale především účelnost a prospěšnost, protože téměř úplně odstranila plaveckou negramotnost žáků ZŠ. Český systém výuky plavání je ojedinělý v celosvětovém měřítku.

Podle šetření České školní inspekce v roce 2013 bylo zjištěno, že plavecká výuka se uskutečňuje v 92, 1 % základních škol.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) rozhodně podporuje tento trend a doporučuje, aby plavecká výuka byla realizována ve všech základních školách.

MŠMT doporučuje pro výuku plavání v základních školách následující postup:

Čl. I Legislativa

Podle § 2 odst. 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhlášky č. 256/2012 Sb., **pokud škola zařadí do školního vzdělávacího programu základní plaveckou výuku, uskutečňuje ji v rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin celkem během prvního stupně.**

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) stanoví jako součást obsahu vzdělávacího oboru Tělesná výchova i plavání, které je zařazeno jako učivo. Skutečnost, zda bude výuka plavání v dané základní škole uskutečňována podle vyhlášky č. 48/2005 Sb., záleží na tom, zda je zařazena do školního vzdělávacího programu dané školy. Škola ji zařadit může, ale nemusí.

Z důvodu zajištění efektivity výuky plavání se doporučuje její zařazení do dvou po sobě jdoucích ročníků 1. stupně ZŠ v minimálním rozsahu 20 vyučovacích hodin v jednom ročníku.

Výuka plavání (pokud je realizována) **je součástí vzdělávání v základní škole a odpovědnost** za to, že vzdělávání je poskytováno v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a příslušnými vzdělávacími programy, **nese ředitel základní školy** (§ 164 odst. 1 písm. b) školského zákona). Ten také musí ověřit (a ve smlouvě ošetřit) dodržování hygienických podmínek ze strany zařízení určeného pro výuku plavání, odbornou úroveň poskytované výuky, podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.

Čl. II Způsob zajištění výuky plavání

O zajištění výuky plavání rozhoduje ředitel základní školy, je možné využít několika způsobů:

1. Prostřednictvím plavecké školy jako školského účelového zařízení podle § 16 vyhlášky č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových

zařízeních. Tato školská zařízení jsou v souladu s § 7 odst. 6 školského zákona zapsaná ve školském rejstříku.

2. U jiného subjektu, který není zapsán ve školském rejstříku, tedy např. u fyzické osoby nebo právnické osoby provozující vázanou živnost „Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti...“ podle Přílohy č. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, nebo formou pronájmu bazénu a souvisejících prostor.
3. Přímo u právnické osoby, která vykonává činnost základní školy, pokud tato právnická osoba vlastní nebo spravuje plavecký bazén a provozuje jej, a to ať v rámci činnosti hlavní, či doplňkové.

V případech uvedených pod bodem 1 a 2 je výuka plavání realizována na základě smlouvy uzavřené mezi právnickou osobou, která vykonává činnost základní školy, a příslušnou právnickou osobou či fyzickou osobou, jejíž součástí je především podrobné vymezení práv a povinností zúčastněných stran.

Základní právní odlišností mezi výukou plavání zajišťovanou plaveckou školou jako školským účelovým zařízením a výukou zajišťovanou subjektem, který není součástí školského rejstříku, je skutečnost, že zaměstnanci právnické osoby vykonávající činnost plavecké školy jako školského účelového zařízení, kteří konají přímou vyučovací činnost přímým působením na vzdělávaného, jsou pedagogickými pracovníky ve smyslu zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tito zaměstnanci jsou trenéry ve smyslu § 2 odst. 2 písm. h) zákona č. 563/2004 Sb. a musí splňovat podmínky stanovené v § 3 a § 21. Uvedená skutečnost je podstatná s ohledem na § 7 odst. 7 školského zákona, ze kterého vyplývá, že výchovu a vzdělávání ve školách a školských zařízeních zajišťují pedagogičtí pracovníci této plavecké školy (nejlépe kvalifikovaní učitelé TV, trenéři).

Pokud se výuka plavání uskutečňuje **u jiného subjektu, který není součástí školského rejstříku** a ve kterém nepůsobí pedagogičtí pracovníci ve smyslu zákona č. 563/2004 Sb., je při výuce plavání po celou dobu nezbytná přítomnost pedagogických pracovníků příslušné základní školy, kteří v tomto případě zajišťují především naplňování školních vzdělávacích programů. Za bezpečnost a ochranu zdraví žáků během výuky plavání odpovídá vůči těmto žákům ve všech případech právnická osoba vykonávající činnost dané základní školy. Tuto odpovědnost nelze přímo přenést na jinou právnickou osobu.

Tím však není dotčena možnost regresu náhrady škody mezi právnickou osobou, která vykonává činnost základní školy, a fyzickou osobou či právnickou osobou, u které je výuka plavání uskutečňována, pokud by škodu zavinila tato osoba. Z hlediska právní jistoty lze doporučit, aby byl takový regres zakotven ve smlouvě uzavřené mezi těmito subjekty. V takovém případě je na místě v této smlouvě výslovně vymežit, v jakých konkrétních případech bude vůči právnické osobě, která vykonává činnost základní školy, za případnou škodu vzniklou žákům odpovídat zařízení, ve kterém je výuka plavání uskutečňována.

V případech uvedených pod bodem 2 a 3 může být výuka plavání zajišťována přímo kvalifikovanými pedagogickými pracovníky příslušné základní školy.

Čl. III

Financování plavecké výuky

Pro finanční zabezpečení realizace výuky plavání lze **z prostředků státního rozpočtu**, poskytnutých krajským úřadem právnické osobě vykonávající činnosti školy či školského zařízení (zřizované krajem, obcí či svazkem obcí) na základě § 160 školského zákona, hradit:

1. náklady na plat nebo mzdu pracovníka školy, který se výuky a výcviku účastní (ať již jako učitel plavání nebo např. jako dohled), popř. učební pomůcky k tomuto výcviku určené (na základě § 160 odst. 1 písm. c) a d) školského zákona),
2. náklady vyplývající ze smlouvy o zajištění výuky a výcviku, fakturované jako služba (na základě § 160 odst. 2 písm. a) školského zákona), přičemž hrazeny mohou být opět pouze mzdové náklady pracovníka, který výcvik plavání zajišťuje a vede (např. instruktor plavání), popř. učební pomůcky k tomuto výcviku určené.

Náklady na provoz bazénu (vytápění, úklid, čištění vody atd.) hradí škola z příspěvku na provoz od svého zřizovatele.

Náklady na dopravu žáků do bazénu a zpět obvykle hradí jejich zákonní zástupci.

Podle § 180 odst. 2 školského zákona může zřizovatel právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu podle tohoto zákona.

Čl. IV Účinnost

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti 9. února 2015.

Mgr. Jaroslav Fidrmuc
náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy